Reportage

“Aandacht voor voedselverspilling brengt bevoorrading voedselbanken in gedrang”

Reportage

Terwijl het aantal hulpbehoeftigen bij de voedselbanken al jaren toeneemt, staat de bevoorrading onder druk. “De aanvoer vanuit supermarkten en verwerkers is gevoelig gedaald omdat zij meer aandacht besteden aan het vermijden van overschotten”, klinkt het bij de Voedselbank van Antwerpen, één van de negen provinciale voedselbanken die vallen onder de Belgische Federatie van Voedselbanken. Vanuit het fonkelnieuwe distributiecentrum in Deurne worden 60 verdeelcentra bediend, waaronder Poverello in Deurne. “Wij dienen niet alleen de mensen in armoede, maar ook de eenzame mensen”, klinkt het daar.

12 NOVEMBER 2024

Jerom Rozendaal

Lees meer over:
voedselverlies
voedselzekerheid

“Elke werkdag zijn wij tussen zes een zeven uur hier. Ik om te koken en mijn man om de voedselvoorziening te stroomlijnen”, vertelt Ann Swannet terwijl zij een berg borden afdroogt. Elke dag tafelen zij en een handvol vrijwilligers zo’n 60 bezoekers van Poverello een warme schotel voor. Het koken kost veel tijd, het organiseren van voedsel en de inzet de van vrijwilligers eveneens. En dan nog de afwas. “Vanuit Poverello is het beleid dat er geen vaatwasser gebruikt mag worden. Afwassen wordt als een sociale aangelegenheid beschouwd", vervolgt Ann.

Poverello, een vzw met 15 filialen in België, is één van de 60 verdeelcentra verbonden aan de Antwerpse Voedselbank. “Ik ga wekelijks naar de Voedselbank voor verse producten en twee keer per maand voor houdbare producten”, vertelt Mark Swannet, die al meer dan 30 jaar vrijwilliger is bij Poverello. Hij leidde ooit een groothandel in zuivelproducten en heeft een groot netwerk van bedrijven waar hij ook terecht kan voor voedseloverschotten. Via de overkoepelende organisatie van Poverello komt hij ook regelmatig bij een aardappelboer in Tielt die overschotten gratis ter beschikking stelt.

"Rechtstreekse zaken met boeren niet evident"

“De Voedselbank Antwerpen heeft in het verleden ook weleens rechtstreeks met boeren zaken gedaan, maar dat is praktisch niet eenvoudig”, vertelt Fons Jespers, verantwoordelijke bij de Voedselbank van Antwerpen. “Het gaat bij boeren om onregelmatige, grote partijen met bederfbare waar. Het is een hele operatie om bijvoorbeeld een grote partij aardappelen op te halen en ze dan op onze locatie om te pakken in zakken voor bevoorrading van onze instellingen. Hier hebben we de infrastructuur en het aantal vrijwilligers niet voor”, legt hij uit.

Net zoals Poverello drijven de Voedselbanken volledig op vrijwilligers. Jespers stuurt in Antwerpen zo’n 40 vrijwilligers aan, bij de hele federatie in België zijn zo’n 600 vrijwilligers actief. “Neem dan ook nog eens 20 tot 25 vrijwilligers per verdeelcentrum, dan hebben we het over duizenden vrijwilligers in de voedselbedeling”, aldus Jespers die zelf eveneens pro-deo werkt. De negen provinciale Voedselbanken bedienen in totaal bijna 700 verdeelcentra, waar voedselpakketten worden verstrekt of bijvoorbeeld gaarkeukens worden uitgebaat zoals in het geval van Poverello.

Voedselbank Antwerpen is juist verhuisd naar een fonkelnieuw magazijn aan de luchthaven van Deurne. De verhuis is mogelijk gemaakt door een private donatie. In het magazijn staan honderden pallets opgeslagen met droge voeding, de benaming voor voedselwaren met een lange houdbaarheid, zoals melk, sauzen, conserven, drank, rijst- en deegwaren. Een groot deel van deze voeding is aangekocht met hulp van Europese financiering. “Verkoop verboden”, staat er op de verpakking. Een ander deel komt van de overkoepelende federatie.

Wekelijkse bevoorrading 60 instellingen vanuit Deurne

We bezoeken de Antwerpse Voedselbank op donderdagvoormiddag, de vaste bevoorradingsdag. De parking van de site is volzet met minibusjes die worden volgeladen met droge voeding, kant-en-klare maaltijden en aardappelen, groenten en fruit. De verse producten staan gestockeerd in een diepvries en gekoeld magazijn en zijn om 6u georderpickt. Zo’n 35 procent van zijn voeding krijgt Antwerpen van de federatie, 25 procent wordt aangekocht met Europese middelen en de rest komt via supermarkten, voedingsbedrijven, groothandels en veilingen.

Julien Chaubet, die namens de Antwerpse Voedselbank in het bestuur van de Belgische Federatie van Voedselbanken zetelt, schat de verhouding van verse en droge voeding op zo’n 20/80 procent. “De uitdaging van de verdeling van verse groente en fruit en andere producten met een beperkte houdbaarheid is dat je op voorhand niet weet hoeveel je ervan krijgt. Dat zien we pas als de vrachtwagens met goederen binnenkomen", zegt hij.

Fons Jespers en Julien Chaubet van Voedselbank Antwerpen

Voedingsbedrijven minder gul

In 2023 ontving de Antwerpse Voedselbank, die de hele provincie Antwerpen bevoorraadt, 91 ton groenten en fruit. Dat is gevoelig minder dan in 2022 toen het om 154 ton ging. “Dit komt door een vermindering van goederen die we bij Greenyards kregen”, vertelt Chaubet. Jespers suggereert dat deze afname niet structureel is. “Over het algemeen ligt de aanvoer van vers niet in een dalende lijn over de jaren heen.”

Anders is dat voor de droge voeding. “Deze stroom is de voorbije jaren sterk verminderd. We krijgen bijvoorbeeld nauwelijks rijst en spaghetti meer binnen van supermarkten en de groothandel”, vervolgt Jespers, die dat wijt aan een optimaliseringsslag bij de supermarkten. “Uit het oogpunt van kosten en duurzaamheid kopen supermarkten voorzichtiger in om minder overschot te hebben. Ook houden ze producten tot korter voor de houdbaarheidsdatum klaar voor verkoop.”

De constatering van Jespers werd recent met een statistiek van de Belgische Federatie van Voedselbanken bevestigd. Uit de cijfers blijkt dat het aantal giften uit de voedingssector in de eerste zes maanden van dit jaar met vijf procent gedaald is. Met de vermindering van donaties van voedingsbedrijven zijn de Voedselbanken meer aangewezen op donaties om zo voedsel te kunnen aankopen. In 2023 moesten de Voedselbanken 1.311 ton voedsel aankopen, een stijging van 65 procent ten opzichte van 2020. Deze donaties komen van private personen, publieke organisaties en overheden. Een belangrijke inkomstenbron is het Europees Sociaal Fonds (ESF+). In Antwerpen werd dus ruim 25 procent van het voedsel vanuit dit fonds aangekocht. Vanaf 2026 bestaat de kans dat de middelen voor de aankoop van goederen in het kader van ESF+ met 70 procent teruglopen indien de federale overheid haar bijdrage, zoals nog voorzien voor 2024 en 2025, stopzet. “Daarom volgen wij de huidige coalitieonderhandeling met spanning. Een terugschroeving van de federale subsidie, in combinatie met teruglopende donaties van voedingsbedrijven, zou desastreus zijn voor de bevoorrading van onze instellingen-verdeelcentra”, vertelt Chaubet.

Ook de bevoorrading van Poverello zou hiermee indirect onder druk komen te staan, alhoewel de vzw in Antwerpen nog tal van voedselbronnen heeft en vooral ook met verse producten werkt in haar maaltijden. “Op dit moment lukt het nog prima om aan etenswaren te geraken”, vertelt Mark Swannet die bij de sociale vzw een andere gevoeligheid belichaamt van de voedselbedeling.

Voor het aantrekken van voedsel is de organisatie volledig aangewezen op de vrijwillige inzet van de Antwerpenaar, terwijl zijn vrouw onmisbaar is in de keuken. “Als één van ons ziek wordt, is het inderdaad problematisch”, beaamt hij.
Om de werkzaamheid van de Voedselbanken en de voedselbevoorrading te waarborgen, is een continuering van de federale donatie essentieel. Daarnaast pleit de Belgische Federatie van Voedselbanken voor fiscale aanpassingen om de donaties door voedingsbedrijven terug op te krikken. Bedrijven die lang houdbare voedingsmiddelen schenken zijn enkel vrijgesteld van BTW op producten die maximaal 15 dagen verwijderd zijn van hun vervaldatum. De organisatie pleit voor de afschaffing van deze maximumtermijn, zodat deze producten niet meer vernietigd worden maar hun weg vinden naar de voedselbedeling. “De betrokken Europese richtlijn laat dit toe”, klinkt het.

Uitgelicht

Voedselbanken in nood: "Maak voedsel doneren goedkoper dan weggooien"

nieuws

De Belgische voedselbanken krijgen steeds minder schenkingen vanuit de voedingssector. Dat meldt De Belgische Federatie van Voedselbanken, die pleit voor fiscale stimuli om be...

25 SEPTEMBER 2024

Lees meer

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada